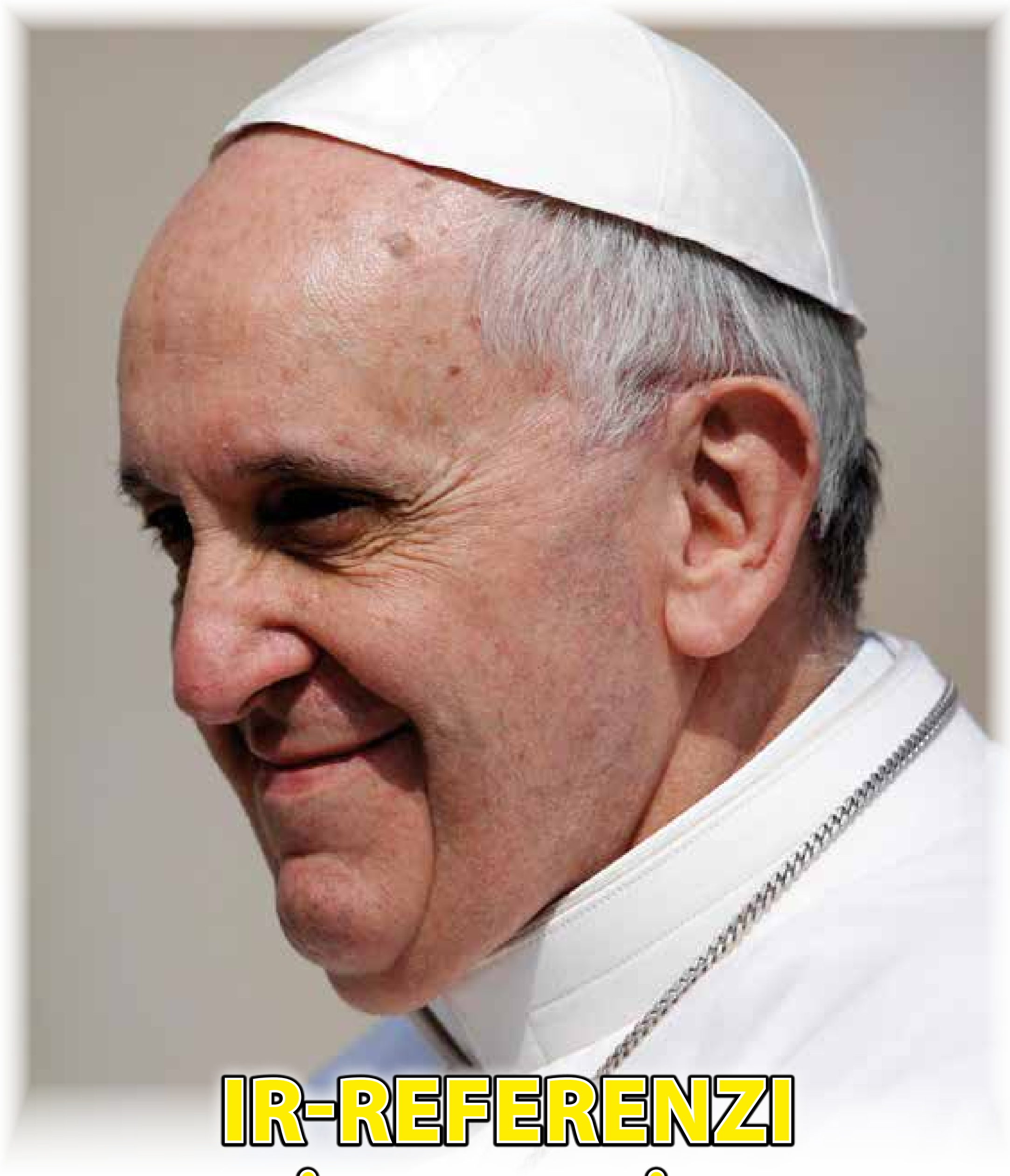

IR-REFERENZI BIBLIĊI FL-ENĊIKLIKA "LUMEN FIDEI" (1)

Marcello Ghirlando ofm

L-iskop ta' dan l-artiklu huwa li jippreżenta ġabra fil-qosor tal-Enċiklika "Lumen Fidei", "Id-Dawl tal-Fidi", tal-Qdusija Tiegħu l-Papa Franġisku, u naraw flimkien r-referenzi bibliċi li jintużaw fin-nisġa tal-kitba[1].

L-Enċiklika "Lumen Fidei" hija l-ewwel waħda tal-Papa Franġisku u ġġib id-data tad-29 ta' Ġunju 2013. Tgħaqqad is-serje ta' Enċikliki tal-Qdusija Tiegħu l-Papa Benedittu XVI fuq it-Tama u l-Karità. Fil-fatt, hekk jikteb il-Papa Franġisku fil-bidu tal-Enċiklika: "Dawn il-ħsibijiet fuq il-fidi – f'rabta ma' dak kollu li l-Maġisteru tal-Knisja qal dwar din il-virtù teologali – iridu jingħaqdu ma' dak li kiteb Benedittu XVI fl-Ittri Enċikliki fuq l-imħabba u fuq it-tama. Hu kien diġà kważi temm l-ewwel abbozz tal-Ittra Enċiklika fuq il-fidi. Jiena nħossni profondament grat, u fil-għaqda tal-aħwa fi Kristu, qiegħed nieħu mix-xogħol prezzjuż tiegħu, filwaqt li nżid mat-test xi ħwejjeġ oħra. Is-Suċċessur ta' Pietru, ilbieraħ, illum u għada, hu dejjem imsejjaħ biex "iwettaq lill-aħwa" f'dak it-teżor ta' siwi bla qies tal-fidi li Alla jagħti bħala dawl fit-triq ta' kull bniedem" (7).

Wara l-Introduzzjoni (1-7), l-Enċiklika "Lumen Fidei" hija maqsuma f'erba' kapitli. L-Ewwel Kapitlu, "Aħna emminna fl-Imħabba (1 Ġw 4: 16), (8-22); it-Tieni Kapitlu, "Jekk ma temmnux ma tifhmux" (Is 7: 9), (23-36); it-Tielet Kapitlu, "Inxandrilkom dak li rċevejt jien" (1Kor 15: 3), (37-49) u r-Raba' Kapitlu, "Alla jħejji belt għalihom" (Lhud 11: 16), (50-57) bi tliet numri ta' Konklużjoni (58-60).

Id-Dawl tal-Fidi

Fl-Introduzzjoni tal-Enċiklika (1-7) il-Papa jagħti l-motivazzjonijiet li qanqluh jikteb: biex jerġa' jfakkar l-karatteristiċi tad-dawl proprji tal-fidi. Hija l-fidi li għandha l-qawwa ddawwal l-eżistenża kollha tal-bniedem, tgħinu jagħżel it-tajjeb mill-ħażin, fil-kuntest taż-żmien modern li huwa kontra t-tiftix u fejn il-fidi titqies bħala illużjoni, pass fid-dlam li jxekkel il-ħelsien tal-bniedem. L-Enċiċklika għandha għalhekk – fil-kuntest taċ-ċelebrazzjoni tas-Sena tal-Fidi u f'għeluq il-ħamsin sena mill-Konċilju Vatikan II, Konċilju dwar il-fidi – iġġedded l-istagħġib tagħna quddiem il-wisa' tax-xefaq li l-fidi tiftaħ, biex nistqarruha fl-unità u s-sħuħija tagħha. Għax il-fidi hija don ta' Alla, don li jrid jiġi ndukrat u msaħħah. "Min jemmen, jara", għax id-dawl tal-fidi jiġi minn Alla, huwa dawl li jdawwal l-aspetti kollha tal-eżistenza tal-bniedem: huwa dawl ġej mill-passat, mit-tifkira tal-ħajja ta' Ġesù, imma anke mill-futur u għalhekk jiftħilna orizzonti kbar.

"Fil-fidi, don ta' Alla, virtù soprannaturali infuża minnu, aħna nagħrfu li ngħatat imħabba kbira, li ntqalet kelma tajba, u li aħna u nilqgħu din il-kelma, li hi Ġesù Kristu, il-Kelma magħmula bniedem, l-Ispirtu s-Santu jbiddilna, idawwal il-mixja tal-ġejjieni, u jkabbar fina l-ġwienaħ tat-tama biex nimxuha bil-ferħ. Fidi, tama u mħabba jsawru, f'għaqda tal-għaġeb bejniethom, id-dinamiżmu tal-eżistenza nisranija lejn l-għaqda sħiħa ma' Alla" (4).

Erbgħa huma r-referenzi bibliċi li jintużaw f'din l-Introduzzjoni, tnejn meħuda mill-Vanġelu ta' San Ġwann, waħda minn dak ta' San Luqa u oħra mit-Tieni Ittra lill-Korintin. Li l-fidi hija dawl (1) jiġi kkonfermat mill-kelma ta' Ġesù nnifsu f'Ġwanni 12: 46: "Jiena huwa d-dawl li ġejt fid-dinja biex kull min jemmen fija ma jibqax fid-dlam". Irridu niftakru li din il-kelma solenni ta' Ġesù tinsab fl-għeluq tal-ewwel parti tal-Vanġelu, imsejjaħ il-Ktieb tas-Sinjali. Is-seba' sinjali kellhom ikunu okkażjoni biex in-nies, bil-qawwa tad-don tal-fidi, temmen f'Ġesù li, f'8: 12 kien stqarr: "Jiena d-dawl tad-dinja. Min jiġi warajja ma jimxix fid-dlam iżda jkollu d-dawl tal-ħajja". Fil-fatt, it-tema ta' Ġesù bħala d-dawl tad-dinja, hija karatteristika tal-ewwel parti tal-Vanġelu ta' San Ġwann (1: 4.5.9; 9: 5; 11: 9 u r-referenza li juża l-Papa, 12: 46).

L-Introduzzjoni tfakkarna (1) li anki San Pawl fisser ruħu b'dan il-mod f'2 Korintin 4: 6: "Dan Alla li qal: 'Ħa jiddi d-dawl mid-dlam,' dak li hu li idda fi qlubna". Interessanti kif San Pawl jinqeda bil-kliem tal-ħolqien tad-dawl fil-Ktieb tal-Ġenesi (1: 3) u japplikah għall-predikazzjoni tad-dawl tal-Vanġelu ta' Kristu Ġesù. Fil-fatt ir-referenza biblika tkompli hekk: "...dak hu li idda fi qlubna biex jagħtina d-dawl tal-għarfien tal-

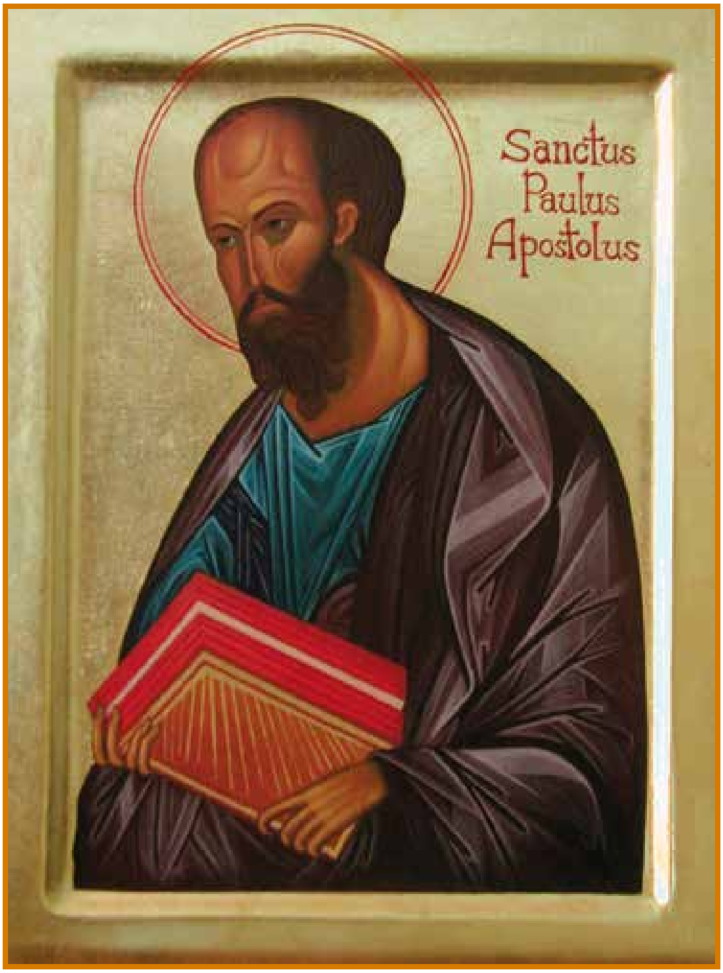

glorja ta' Alla, li tiddi f'wiċċ Kristu".

It-tielet referenza tinsab ukoll fl-ewwel numru tal-Enċiklika. Il-Papa jkompli jintroduċi l-fidi bil-karatteristika ewlenija tad-dawl billi jfakkarna fil-kelma ta' kuraġġ li Ġesù jgħaddi lil Marta ftit qabel ma jerġa' jsejjaħ lil ħuha għall-ħajja. Lil Marta tibki l-mewt ta' ħuha Lazzru, Ġesù jgħidilha: "Ma għidtlekx li jekk inti temmen, tara l-glorja ta' Alla? (Ġw 11: 40). Għax min jemmen jara b'dawl li jdawwal il-mixja kollha tat-triq, "għax dan jiġi għandna mingħand Kristu Rxoxt, il-kewkba ta' filgħodu li qatt ma tinżel" (1).

"Is-Suċċessur ta' Pietru, ilbieraħ, illum u għada, hu dejjem imsejjaħ biex "iwettaq lill-aħwa" f'dak it-teżor ta' siwi bla qies tal-fidi li Alla jagħti bħala dawl fit-triq ta' kull bniedem" (7). Għal din ir-raġuni l-Papa jagħmel referenza (5) għal Luqa 22: 32. Hija l-kelma li l-Mulej jgħid lil Pietru, li ftit wara kellu jiċħdu għal tliet darbiet, waqt l-aħħar ikla: "Jiena tlabt għalik, biex il-fidi tiegħek ma tiġix nieqsa. Inti mbagħad, meta terġa' lura għas-sewwa, wettaq lil ħutek". Din hija l-missjoni

tal-Papa. B'din l-intenzjoni tnediet is-Sena tal-Fidi u nkitbet din l-Enċiklika.

Aħna Emminna fl-Imħabba

L-Ewwel Kapitlu, "Aħna emminna fl-Imħabba (1 Ġw 4: 16) huwa maqsum f'ħames sezzjonijiet b'dawn it-titli: Abraham, missierna fil-fidi (8-11), Il-fidi ta' Israel (12-14), Il-milja tal-fidi Nisranija (15-18), Is-salvazzjoni bil-fidi (19-20) u Il-forma ekkleżjali tal-fidi (21).

B'ħarsa lejn Abraham, missierna fil-fidi, il-Papa jitkellem u jfisser il-fidi bħala smigħ tal-kelma ta' Alla, sejħa biex wieħed joħroġ mill-għeluq tiegħu nnifsu għal ħajja ġdida u wegħda għall-futur: dan jagħmel possibbli li nissoktaw il-mixja tagħna fiż-żmien, b'fidi marbuta sfiq mat-tama. Il-fidi hija wkoll marbuta mal-paternità għaliex Alla li jsejħilna mhuwiex frustier, imma huwa Alla l-Missier, l-għajn tat-tjieba li joħloq u jżomm kollox.

Fl-istorja ta' Israel, il-fidi hija dik li hi bil-maqlub tal-idolatrija, twemmin li bih il-bniedem iqiegħed lilu nnifsu fiċ-ċentru tar-realtà, jadura l-opra ta' idejh u jidħol f'labirint li jtellfu. Temmen ifisser tafda

fl-imħabba kollha ħniena ta' Alla, li dejjem jilqa' u jaħfer, li jmanti u jagħti direzzjoni lill-esiżtenza: hija fidi li turi ruħha qawwija fil-ħila tagħha li tidritta t-tagħwiġ tal-istorja tagħna. Il-fidi hi disponibilità li wieħed iħalli lilu nnifsu jinbidel dejjem mill-ġdid bis-sejħa ta' Alla, bid-don ta' Alla, mogħti b'xejn, li jitlob l-umiltà u l-kuraġġ li wieħed jintelaq u jintreħa, biex jgħix il-mixja mdawla tal-laqgħa bejn Alla u l-bnedmin, l-istorja tas-salvazzjoni. Dan hu l-paradoss tal-fidi: fid-dawrien lejn il-Mulej, il-bniedem isib triq stabbli li teħilsu mill-vjaġġ bla għan li għalih iwasslu l-idoli biex itellfuh it-triq.

Ġesù Kristu huwa l-medjatur li jiftaħna għal verità li hija akbar minna, il-wirja tal-imħabba ta' Alla li hija l-pedament tal-fidi tagħna. Meta nikkontemplaw il-mewt ta' Ġesù, il-fidi tagħna tissaħħaħ għax permezz tagħha huwa jagħtina l-akbar prova tal-affidabilità tal-imħabba tiegħu għall-bnedmin. Il-qawmien tiegħu mill-imwiet jagħmel minn Kristu xhud li tista' tafdah, li tistħoqqlu l-fidi. B'hekk il-fidi tagħraf fl-imħabba ta' Alla murija f'Ġesù s-sies li fuqu tistrieħ ir-realtà u d-destinazzjoni aħħarija tiegħu, u l-Insara jistqarru l-imħabba konkreta u setgħana ta' Alla, li jaħdem tabilħaqq fl-istorja u jsawrilha d-destin aħħari, imħabba li aħna nistgħu niltaqgħu magħha, li dehret fil-milja tagħha fil-passjoni, il-Mewt u l-Qawmien ta' Kristu.

Hemm aspett deċisiv tal-fidi f'Ġesù: nieħdu sehem fil-mod kif jaħsibha Ġesù, tħares minn għajnejh: hi taqsam miegħu l-mod kif jara. Hawnhekk il-Papa juża eżempju: kif fil-ħajja tagħna ta' kuljum aħna nqiegħdu l-fiduċja tagħna f'min jaf aktar minna – il-perit, l-avukat, l-ispiżjar – hekk fil-fidi neħtieġu li xi ħadd li nistgħu nafdaw fih u li jifhem fil-ħwejjeġ ta' Alla. Huwa Ġesù, Ibnu, li jfissrilna lil Alla. Nemmnu f'Ġesù meta nilqgħu l-Kelma tiegħu, nemmnu f'Ġesù meta nilqgħuh f'ħajjitna u nafdaw fih, ningħaqdu miegħu u nimxu warajh matul it-triq. L-Inkarnazzjoni tiegħu tagħmel mod li l-fidi ma toftomniex mir-realtà, izda tgħinna nifhmu t-tifsira l-aktar profonda tagħha.

Bil-qawwa tal-fidi, il-bniedem jilqa' d-don tas-salvazzjoni. Min jemmen jinbidel bl-imħabba, li għaliha nfetaħ fil-fidi, u fil-ftuħ tiegħu għal din l-imħabba li ngħatatlu, hu jitwessa' lil hinn minnu nnifsu. Din l-imħabba hija l-ħidma tal-Ispirtu s-Santu, ħidma li biha n-nisrani jirċievi l-viżjoni ta' Ġesù, jingħaqad miegħu fl-imħabba u jistqarr li Ġesù Kristu huwa l-Mulej.

B'dan il-mod, l-eżistenza li temmen issir eżistenza ekkleżjali ħajja fil-Knisja. Il-fidi wieħed jistqarrha fil-ġisem tal-Knisja, fix-xirka ta' dawk li jemmnu. L-Insara huma għaqda waħda, minngħajr ħadd ma jitlef l-individwalità tiegħu, fis-servizz ta' xulxin. Il-fidi għalhekk mhijiex xi ħaġa privata imma hija frott is-smigħ u titnissel biex tiġi murija bil-kliem u mxandra lill-oħrajn.

Referenżi Bibliċi

F'dan l-Ewwel Kapitlu tal-Lumen Fidi, il-Papa jagħmel disgħa u erbgħin referenza biblika. Mill-Antik Testment insibu erba' referenzi mill-ktieb tal-Ġenesi, tlieta mill-Ktieb tad-Dewteronomju, referenza mill-Ktieb tal-Eżodu u oħra mill-Ktieb tas-Salmi. Hemm ħdax-il referenza għall-Vanġelu ta' San Ġwann u waħda għal dak ta' Luqa. Hemm erbatax-il referenza għall-Ittra lir-Rumani, erbgħa għall-Ittra lill-Galatin, tlieta għall-Ewwel Ittra lill-Korintin, waħda għat-Tieni Ittra lill-Korintin u tlieta għall-Ittra lill-Efesin. Hemm żewġ referenzi għall-Ittra lil-Lhud u referenza għall-Ewwel Ittra ta' San Ġwann, u għall-Ktieb tal-Apokalissi.

Abraham, missierna fil-fidi

L-ewwel erba' referenzi huma mill-ktieb tal-Ġenesi u jirreferu għal Abraham, missierna fil-fidi. Bihom il-Papa jikkonferma dak li

jikteb: "Il-fidi hija tweġiba għall-kelma li ssejjaħ personalment, għal xi ħadd li jsejħilna b'isimna. Dak li dil-kelma tgħid lil Abraham huwa sejħa u wegħda (8-9)...dak li jintalab minn Abraham hu li jafda f'din il-kelma" Dan jiġi mdawwal minn dawn ir-referenzi mill-Ġenesi: "U nagħmel lil nislek bħat-trab tal-art, lil nislek ukoll ikun jista' jgħodd" (13: 16); "Ħares sewwa lejn is-smewwiet u għodd il-kwiekeb, jekk għandek ħila tgħoddhom... Hekk għad ikun nislek" (15: 5); "Jien inbierkek żgur u nkattarlek sewwa lil nislek bħall-kwiekeb tas-sema u bħar-ramel f'xatt il-baħar; u nislek għad jiret bwieb l-għedewwa tiegħu" (22: 17). "Alla li jitlob 'l Abraham jafda fih għal kollox juri ruħu bħala l-għajn li minnha tiġi kull ħajja" (11). "Sara, martek, tilidlek iben u ssemmih Iżakk" (17: 19). Il-Papa jiġbor dak kollu li jikteb fuq il-fidi ta' Abraham billi jġib żewġ referenzi mill-Ittra lir-Rumani, 4: 17 u 4: 21. Dawn iż-żewġt ivrus huma espressjoni tad-diskors li Pawlu jagħmel fuq l-eżempju ta' Abraham li jiġi ġġustifikat bis-saħħa tal-fidi: "Abraham...il-missier tagħna lkoll - ...Jiena nagħmel minnek missier ta' kotra kbira ta' ġnus – missierna quddiem Alla li fih hu emmen, li jagħti l-ħajja lill-mejtin u jsejjaħ fl-eżistenza

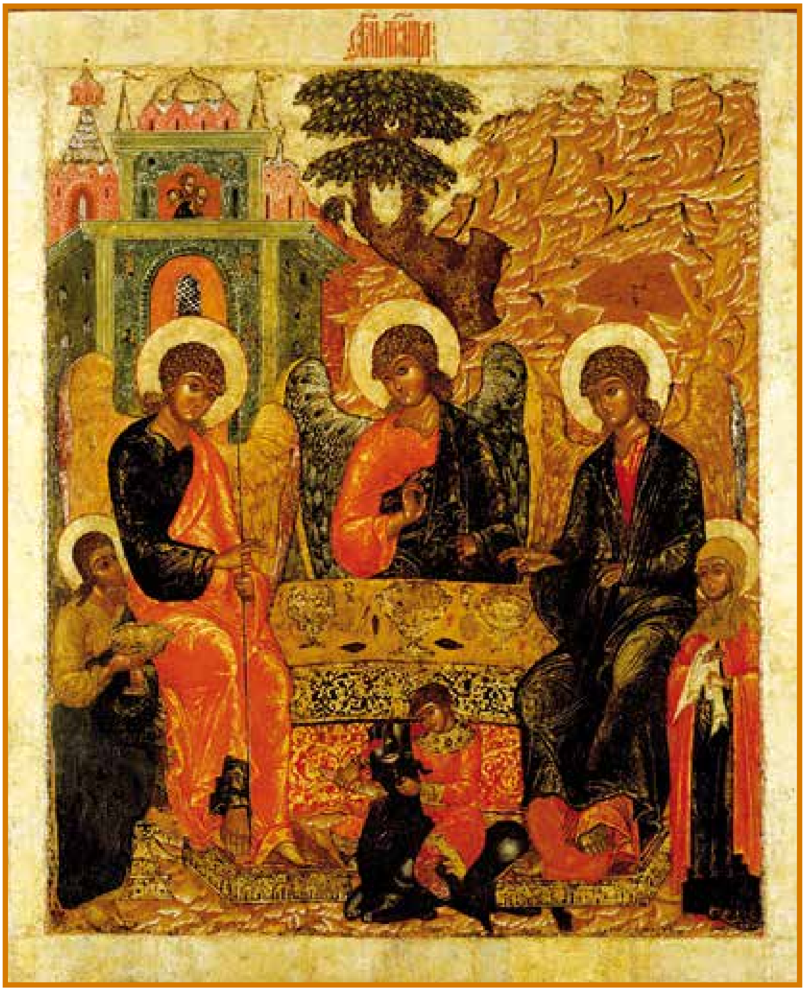

lil dak li ma jeżistix" (4: 17). "U ma naqasx fil-fidi tiegħu, anqas meta ġab quddiem għajnejh li ġismu kien mejjet għax kien għoddu laħaq il-mitt sena, u mejjet ukoll kien il-ġuf ta' Sara" (4, 19). Dak Alla Ħallieq li sejjaħ lil Abraham, ifakkarna l-Papa f'referenza għal Efesin 1: 4-5, sejjaħ lilna wkoll biex permezz tal-fidi nieħdu ħajja ġdida, kif kien għanna Pawlu fl-innu introduttiv ta' din l-Ittra: "Hekk hu għażilna fih, qabel il-ħolqien tad-dinja, biex inkunu qaddisa u bla tebgħa quddiemu fl-imħabba. Iddestinana minn qabel li nkunu ulied adottivi permezz ta' Ġesù Kristu; hekk għoġob lir-rieda tajba tiegħu".

Il-fidi ta' Israel

Meta l-Papa jgħaddi biex jitkellem fuq il-fidi ta' Israel jagħmel erba' referenzi bibliċi. L-ewwel tnejn huma meħuda mill-Ktieb tad-Dewteronomju, il-ħames ktieb tal-Pentatewku. Huwa l-ktieb li fih Mosè il-Medjatur iqanqal il-fidi u jfakkar lill-poplu kemm Alla ħabbhom meta mexxihom u ħelishom mill-jasar. Il-Papa jistqarr: "Il-fidi hija sejħa għal mixja twila biex ikunu jistgħu jqimu lill-Mulej fuq is-Sinaj u jirtu l-art imwiegħda. L-imħabba ta' Alla għandha fiha l-istil tal-missier li jieħu lil ibnu f'mixja" (12) - "U bħalma għamel fid-deżert, fejn rajtu kif il-Mulej, Alla tagħkom, refagħkom bħalma bniedem jerfa' lil ibnu, fit-triq kollha li mxejtu sakemm wasaltu hawn" (Dewt 1: 31). Il-Papa jkompli fl-istess numru: "L-istqarrija tal-fidi ta' Israel tiżviluppa bħala rakkont tal-għemejjel kollha tjieba ta' Alla biex jeħles u jmexxi l-poplu, hu rakkont li l-poplu jgħaddi minn nisel għal ieħor". Fil-fatt, issir referenza għall-istqarrija ta' fidi fl-istess Ktieb tad-Dewteronomju: "Inti mbagħad tgħid hekk quddiem il-Mulej Alla tieghek: 'Missieri kien minn Aram, jiġġerra minn post għal ieħor; imbagħad niżel fl-Eġittu u għammar hemm. Żgħir kien l-għadd ta' niesu, iżda hemmhekk sar poplu kbir, qawwi u kotran. L-Eġizzjani ħaqruna, għakksuna, għabbewna b'xogħol iebes; imma aħna għajjatna lill-Mulej, Alla ta' missirijietna, u l-Mulej sama' l-għajta tagħna, ra t-tgħakkis u t-tbatija u d-dwejjaq tagħna, u ħariġna l-Mulej mill-Eġittu, b'id qawwija, bi driegħ merfugħ, b'biża' kbir, b'sinjali u b'għeġubijiet, u daħħalna f'dan il-post, tana din l-art, art tnixxi ħalib u għasel. U issa, ara, jiena ġibt l-ewwel frott tal-art li tajtni int, Mulej.' U int tqiegħdu quddiem il-Mulej, Alla tiegħek, u tadura lill-Mulej, Alla tiegħek. U tifraħ bil-ġid kollu li l-Mulej, Alla tiegħek, ikun ta lilek u lil darek, int u l-Levita, u l-barrani li jkun jgħammar f'nofsok" (26: 5-11).

It-tielet referenza biblika f'din il-parti hija għas-Salm 115, salm li jgħanni lill-Mulej, li waħdu huwa Alla. Issir fil-kuntest tad-diskors tal-idolatrija li spiss waqa' fiha l-poplu u li hija tentazzjoni dejjiema għall-bniedem matul is-sekli: "Quddiem l-idolu wieħed ma jirriskjax li ssirlu sejħa li toħorġu mis-sikurezzi tiegħu, għaliex l-idoli "għandhom il-fomm u ma jitkellmux (S 115: 5). Nifhmu mela li l-idolu huwa skuża biex inqiegħdu lilna nfusna fiċ-ċentru tar-realtà, u naduraw l-opra ta' idejna" (13).

B'Eżodu 4: 22, "U int tgħid lill-Fargħun: Dan igħid il-Mulej: Israel hu ibni l-kbir...", il-Papa jagħlaq id-diskors fuq il-fidi ta' Israel. Bis-saħħa ta' Mosè, il-Medjatur, kull individwu jlaqqam il-fidi tiegħu fil-fidi tal-poplu l-magħżul, u b'hekk huwa parti minn Israel, "ibni l-kbir".

Il-milja tal-fidi nisranija

Meta l-Papa jgħaddi biex jitkellem fuq il-milja tal-fidi nisranija jagħmel sbatax-il referenza biblika, kollha meħuda mill-Ġdid Testment.

Fin-numri 15-18 il-Papa jgħaddi biex jitkellem mill-milja tal-fidi nisranija. Hija l-kelma ta' Ġesù fil-Vanġelu ta' San Ġwann li ddoqq il-ftuħ ta' dan id-diskors: "Abraham qabeż bil-ferħ għall-ħsieb li kien se jara l-jum tiegħi, u rah u feraħ"

(8: 56). Hija kelma meħuda minn diskors qawwi li jagħmel Ġesù mal-Lhud li ma ridux jemmnu fih, anke jekk insistew li huma kienu wlied Abraham. Ġesù jakkużahom li ma kinux qed jagħmlu bħalma għamel Abraham!

"Il-fidi Nisranija hija ċċentrata fi Kristu, hi stqarrija li Ġesù hu l-Mulej u li Alla qajmu mill-imwiet"(15). Ghalhekk il-Papa hawnhekk jagħmel referenza għall-kliem tal-Appostlu Pawlu li jiġbor il-qofol tal-fidi nisranija: "Ghax jekk inti tistqarr f'fommok, Ġesù hu l-Mulej, u temmen b'qalbek li Alla qajmu mill-imwiet, int ssalva" (Rm 10: 9). Bi kliem Pawlu f' 2 Kor 1: 20, il-Papa jkompli: "Il-kitbiet kollha tat-Testment il-Qadim jinġabru fi Kristu, hu jsir l-"iva" definittiva għall-wegħdiet kollha, is-sies tal-"Ammen" aħħari tagħna lil Alla. Fil-kuntest tat-Tieni Korintin Pawlu jitkellem mill-fedeltà ta' Alla li tidher fi Kristu biex iseddaq il-fatt li anke kelmtu kienet sinċiera u vera: "Għax fih (Kristu) il-wegħdiet ta' Alla kollha saru "iva". Hu għalhekk li aħna, permezz tiegħu, ngħidu l-"Ammen" għall-glorja Alla. Ġesù huwa l-intervent definittiv ta' Alla fl-istorja, huwa l-Kelma eterna: dan jiġi kkonfermat b'mod ċar b'riferenza għall-introduzzjoni solenni li nsibu fl-Ittra lil-Lhud 1: 1-2, l-Ittra li fiha l-awtur sagru juri li f'Ġesù Kristu l-Iben ta' Alla hemm il-milja ta' kull wegħda u fih ukoll il-Patt tas-Sinaj isir il-Patt għall-popli kollha: "Alla fl-imgħoddi kellem lil missirijietna ħafna drabi u b'ħafna manjieri permezz tal-profeti. Issa f'dan l-aħħar

żmien, huwa kellimna permezz ta' Ibnu, li hu għamlu werriet ta' kollox, u li bih ukoll għamel il-ħolqien". Il-Papa jistqarr li din hija l-akbar garanzija tal-imħabba ta' Alla, kif ikanta San Pawl, wara li jikkunsidra l-fidwa definittiva li Alla joffri b'Ġesù, f'Rum 8: 31-39: "Xi ngħid, mela, quddiem dan kollu? Jekk Alla hu magħna min jista' jkun kontra tagħna?...Għax jiena żgur li la l-mewt u la l-ħajja, la l-anġli u la l-qawwiet, la ż-żmien t'issa u la ta' li ġej, la setgħat, la għoli u lanqas il-fond, u ebda ħliqa oħra ma jistgħu qatt jifirduna mill-imħabba ta' Alla li dehret fi Kristu Ġesù Sidna". "Il-fidi Nisranija hija l-fidi fl-Imħabba sħiħa, fis-setgħa tagħha effikaċi, fil-ħila tagħha li tbiddel id-dinja u ddawwal iż-żmien" (15). B'hekk il-Papa jagħmel tiegħu l-istqarrija tal-Ewwel Ittra ta' San Ġwann, stqarrija ċarissima: "Aħna għarafna l-imħabba li Alla għandu għalina u emminniha" (1 Ġw 4: 16).

L-akbar prova tal-affidabilità ta' din l-imħabba ta' Kristu tinsab fil-mewt tiegħu fuq is-salib għall-bnedmin, skont l-istess kelma ta' Ġesù waqt l-intimità tal-aħħar ikla li fiha l-Imgħallem sejjaħ lid-dixxipli tiegħu "ħbieb": "Ħadd ma għandu mħabba akbar minn din: li wieħed jagħti ħajtu għal ħbiebu" (Ġw 15: 13). F'dan id-dawl, ikompli l-Papa, "l-Evanġelisti qiegħdu fis-siegħa tas-Salib l-aqwa waqt tal-ħarsa tal-fidi, għaliex f'dik is-siegħa jiddi l-għoli u l-wisa' tal-imħabba ta' Alla. San Ġwann qegħedha hawn ix-xhieda solenni tiegħu, meta flimkien ma' Omm Ġesù, - 'Huma għad

iħarsu lejn min nifdu' (19: 37) – 'Dan qiegħed jixhdu min ra b'għajnejh, u x-xhieda tiegħu hija minnha. Hu jaf li qiegħed jgħid il-verità, biex intom ukoll temmnu' " (19, 35) (16).

Il-Papa jseddaq id-diskors tiegħu billi jkompli jistqarr: "Il-mewt ta' Kristu tikxef l-affidabilità sħiħa tal-imħabba ta' Alla fid-dawl tal-Qawmien tiegħu. Bħala Rxoxt, Kristu huwa xhud li tista' tafdah, li tistħoqqlu l-fidi, appoġġ sħiħ tal-fidi tagħna" (17). Dan jikkonfermah bi tliet referenzi bibliċi: waħda mit-talba ta' tifħir li biha San Ġwann jintroduċi l-Ktieb tal-Apokalissi, "Lil Dak li ħabbna, u li ħallna minn dnubietna bis-saħħa ta' demmu..." (1: 5); waħda mill-Ittra lil-Lhud, fejn l-awtur sagru jitkellem mill-inkarnazzjoni ta' Ġesù, li bis-saħħa tagħha l-Mulej verament seta' jifdi lill-bnedmin bil-mewt sagrifikali tiegħu u bil-qawmien, "Għalhekk kellu jkun jixbah lil ħutu f'kollox, biex ikun il-qassis il-kbir, ħanin u fidil f'dak li għandu x'jaqsam ma' Alla, u biex ipatti għal dnubiet il-poplu" (2: 17); u l-kelma ta' Pawlu li jseddaq il-fidi tal-Korintin fil-qawmien ta' Ġesù mill-imwiet, "Jekk Kristu ma kienx imqajjem, fiergħa hi l-fidi tagħkom" (1 Kor 15: 17). F'din l-imħabba tal-Missier li qajjem lil Ġesù mill-mewt hija mlaqqma l-fidi u l-ħajja ġdida ta' Pawlu u ta' kull nisrani: b'hekk ir-referenza tant sabiħa għal dak li Pawlu jikteb lill-Galatin: "Ngħix bil-fidi fl-Iben ta' Alla, li ħabbni u ta lilu nnifsu għalija" (Gal 2: 20). Għax "l-Insara jistqarru l-imħabba konkreta u setgħana ta' Alla, li jaħdem tabilħaqq fl-istorja u jsawrilha d-destin aħħari, imħabba li aħna nistgħu tabilħaqq niltaqgħu magħha, li dehret fil-milja tagħha fil-Passjoni, il-Mewt u l-Qawmien ta' Kristu" (17).

Il-milja li biha Ġesù jġib il-fidi għandha aspett ieħor deċisiv, għax fil-fidi mhux biss nemmnu fi Kristu imma huwa jsir dak li miegħu ningħaqdu biex inkunu nistgħu nemmnu. Il-Papa jistqarr b'mod tant sabiħ, kif diġà rajna fis-sommarju: "Il-fidi ma tħarisx biss lejn Ġesù, iżda tħares bil-mod kif jaħsibha Ġesù, tħares minn għajnejh: hi taqsam miegħu l-mod kif jara...nafdaw fih għax ifissrilna lil Alla" (18). Għalhekk issir referenza għall-għeluq tal-Prologu ta' Ġwanni 1: 18: "Lil Alla għadu ħadd ma rah; imma għarrafulna l-Iben il-waħdieni ta' Alla, li hu fi ħdan il-Missier". Hawnhekk il-Papa jitkellem minn San Ġwann li fil-Vanġelu bħal donnu fisser l-importanza tar-rabta personali ma' Ġesù għall-fidi tagħna permezz tal-użu varju tal-verb *emmen.* "Flimkien ma "nemmnu li" hu minnu dak li Ġesù jgħidilna (kif igħid lil Filippu f'14: 10 u kif jikkumenta l-Evanġelista lejn tmiem il-Vanġelu f'20: 31), Ġwanni jinqeda wkoll bil-frażi "nemmnu lil" Ġesù u "nemmnu f'"Ġesù meta nilqgħu l-kelma tiegħu, ix-xhieda tiegħu, għax hu jgħid is-sewwa (- kif jgħid il-Mulej fil-bidu tad-Diskors fuq il-Ħobż tas-Sema f'6, 30: "L-opra ta' Alla hija din: li intom temmnu f'dak li huwa bagħat" -). "Nemmnu f'"Ġesù

meta nilqgħuh personalment f'ħajjitna u nafdaw fih, ningħaqdu miegħu fl-imħabba u nimxu warajh matul it-triq (- fl-istess Diskors fuq il-Ħobż tas-Sema f'6, 47: "Tassew tassew ngħidilkom, min jemmen għandu l-ħajja ta' dejjem" - ; il-Papa jagħmel ukoll referenza għal 2: 11 u 12: 44)".

Is-salvazzjoni bil-fidi

Meta l-Papa jgħaddi biex jitkellem mis-salvazzjoni bil-fidi u jiddiskrivi l-eżistenza l-ġdida ta' min jemmen jinqeda b'disa' referenzi meħuda minn San Pawl (waħda minnhom b'referenza għal Dewt 30: 11-14), u waħda minn San Luqa. Fil-fatt, jirreferi għall-parabbola tal-iben il-ħali (Lq 15: 11-24) biex juri li "meta l-bniedem jaħseb li jekk jitbiegħed minn Alla jsib lilu nnifsu, l-eżistenza tiegħu tiġi fix-xejn" (19).

Il-fidi tagħmel minn dak li jemmen ħliqa ġdida; il-fidi tagħmel minna ulied fl-Iben, nidħlu fl-eżistenza filjali, tant li nistgħu nlissnu, bil-qawwa tal-Ispirtu li jgħammar fina, "Abba Missier!". Hawnhekk il-Papa jagħmel referenza għal dak id-diskors sabiħ li jagħmel Pawlu f'Rum 8 fejn jiddiskrivi l-ħajja tal-mifdijin mill-mewt u l-qawmien ta' Ġesu bħala ħajja ġdida fl-ispirtu: "Għax intom ma rċevejtux l-ispirtu li jwassalkom għall-jasar biex terġgħu taqgħu fil-biża', imma rċevejtu l-Ispirtu li jagħmel minnkom ulied adottivi; u li bih aħna nistgħu ngħajtu: Abba! Missier!" (8: 15). U bħalma jfakkar Pawlu f'1 Kor 4: 7, dan huwa biss don, "oriġinarju u radikali", ta' Alla: "X'għandek li ma ngħatalekx?" Fl-istess numru l-Papa jżid: "Is-salvazzjoni permezz tal-fidi tikkonsisti fil-għarfien tal-primat tad-don ta' Alla"; u jfakkar dak li jikteb Pawlu lill-Efesin, kelma mtennija matul l-Ittri kollha tal-Appostlu: "Intom salvi bil-grazzja, permezz tal-fidi; u dan mhux bis-saħħa tagħkom, imma b'don ta' Alla" (2: 8) (19).

Interessanti kif fin-numru 20 il-Papa jagħmel referenza għal Rumani 10: 6-7. Pawlu qed jipprova jifhem għaliex

niesu ma emmnux u jagħmel eseġeżi fuq Dewteronomju 30: 11-14; juri li s-salvazzjoni bil-fidi hija għal kulħadd, hija fidi li hija qrib tagħna u ddawwal l-eżistenza sħiħa tal-bniedem. "Kristu niżel fuq l-art u qam mill-imwiet; bl-Inkarnazzjoni u l-Qawmien tiegħu, l-Iben ta' Alla ħaddan il-mixja sħiħa tal-bniedem u jgħammar fi qlubna permezz tal-Ispirtu s-Santu. Il-fidi taf li Alla resaq ħafna qrib tagħna, li Kristu ngħatalna bħala don kbir li jbiddilna minn ġewwa, li jgħammar fina, u hekk jagħtina d-dawl li jdawwal il-bidu u t-tmiem tal-ħajja, il-mixja sħiħa tal-bniedem" (20).

Il-fidi ġġib differenza kbira fina. Għal darb'oħra l-Papa jfakkar il-kelma ta' Galatin 2: 20: bis-saħħa tat-twemmin nistgħu ngħidu, "Ngħix, imma mhux iżjed jiena, iżda jgħix fija Kristu". Dan jiġi mseddaq mill-kelma li Pawlu jikteb lill-Efesin meta jagħmel talba mqanqla għall-insara tiegħu: "Li Kristu jgħammar f'qalbkom permezz tal-fidi". Il-Papa jagħmel referenza għal dak li Pawlu jikteb lir-Rumani: bis-saħħa tal-fidi nimtlew bit-tama, "li ma tqarraqx bina, għax l-imħabba ta' Alla ssawbet fi qlubna permezz tal-Ispirtu s-Santu li kien mogħti lilna" (5: 5), u li bih nistgħu nistqarru, skont kif igħid l-Appostlu meta jitkellem mid-doni spiritwali, "Ġesù hu l-Mulej" (1 Kor 12: 3).

Il-forma ekkleżjali tal-fidi

Il-Papa jagħlaq l-ewwel kapitlu tal-Enċiklika billi jfakkarna li l-eżistenza ta' min jemmen issir eżistenza ekkleżjali ħajja fil-Knisja. Jagħmel erba' referenzi għall-ittra lir-Rumani u tnejn għall-Ittra lill-Galatin. Ifakkar li kull min jemmen huwa magħqud fi Kristu u bis-saħħa ta' din l-għaqda jagħmel parti mill-ġisem tiegħu l-Knisja: "Kull wieħed minnkom iżomm ruħu ta' li hu skont il-qies tal-fidi li tah Alla. Bħalma aħna għandna ħafna membri f'ġisem wieħed, iżda mhux il-membri kollha għandhom l-istess xogħol, hekk aħna ġisem wieħed fi Kristu u kull wieħed minna membru tal-ieħor" (Rum 12: 3.4-5). Hekk kien kiteb Pawlu huwa u jispjega l-konsegwenzi prattiċi ta' min jemmen. Itenni dak li kien qal lill-Galatin f'2: 28 meta fakkarhom: "...għax intom ilkoll ħaġa waħda fi Kristu Ġesù".

Il-fidi għandha bilfors sura ekkleżjali, titwieled minn smigħ u hi ddestinata biex titlissen u tixxandar. Il-Papa jfakkar f'kliem Pawlu lir-Rumani 10: 10 u 10: 14: "Kif jistgħu jemmnu f'dak li ma semgħux bih? Kif jistgħu jisimgħu jekk ma nxandrulhomx?". B'Galatin 5: 6 il-Papa juri li l-fidi neċessarjament twassal għall-imħabba, kif tant insista Pawlu fl-ittra: "Għaliex fi Kristu Ġesù, biċ-ċirkonċiżjoni jew mingħajrha, xejn ma jkun jiswa ħlief biss il-fidi li taħdem permezz tal-imħabba". Għax "il-fidi mbagħad issir għemil fin-Nisrani...u tagħti sehem fil-mixja tal-Knisja, pellegrina fl-istorja lejn it-tmiem. Għal min inbidel b'dan il-mod, jinfetaħ mod ġdid kif jara, il-fidi ssir dawl għal għajnejh" (22).

(Ikompli)

Referenzi

1 *Encyclical Letter LUMEN FIDEI of the Supreme Pontiff FRANCIS to the Bishops, Priests and Deacons, Consecrated Persons and the Lay Faithful on Faith*, in http://www.vatican.va/holy_father/francesco/encyclicals/documents/papa-francesco_2013; I*ttra Enċiklika LUMEN FIDEI tal-Papa Frangisku lill-Isqfijiet, il-Presbiteri u d-Djakni, lill-Persuni Kkonsagrati u lil-Lajċi Fidili kollha dwar il-Fidi*, Traduzzjoni Maltija ta' P. Edmund Theuma OFMConv, Reliġjon u Ħajja, ĊAK – Malta, 2013; Official Summary of *Lumen Fidei*, ZENIT – The World seen from Rome, in http://www.zenit.org/en/articles/official-summary-of-lumen-fidei.